

DEBRECENI ÍTÉLŐTÁBLA

Pf.I.20.453/2015/5. szám

A Debreceni Ítéltábla a dr. K. K. (címe) jogtanácsos által képviselt felperes neve (címe) felperesnek, a dr. Konczné dr. Pásztor Turák Kinga (címe) ügyvéd által képviselt I.rendű alperes neve (címe) I. rendű és a dr. Kujbus Mária ügyvéd ügyintézője mellett a dr. Kujbus Ügyvédi Iroda (címe) által képviselt II.rendű alperes neve (címe) II. rendű alperesekkel szemben megtérítési igény érvényesítése iránt indított perében a Miskolci Törvényszék 25.P.20.478/2013/75. számú ítélete ellen az I. rendű alperes részéről 76. sorszám alatt előterjesztett és 79. sorszám alatt indokolt, a II. rendű alperes részéről 77. sorszám alatt előterjesztett és 80. sorszám alatt indokolt fellebbezések, valamint a felperes által Pf.3. sorszám alatt előterjesztett csatlakozó fellebbezés folytán - tárgyaláson kívül - meghozta a következő

ítéletet:

Az ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

A felek a fellebbezési eljárással felmerült költségeiket maguk viselik.

Az ítélet ellen nincs helye fellebbezésnek.

Indokolás:

Az I. rendű alperes 2004. szeptember hó 1. napjától engedélyezte a II. rendű alperesnek, hogy a tulajdonát képező frsz-ú személygépkocsi „vezesse és az ehhez szorosan kapcsolódó teendőket ellássa”; a forgalmi engedélybe a használó személye nem került bejegyzésre.

2005. május hó 1. napján **S. Gy. B.** - a II. rendű alperes gyermeke - B-en vezette az I. rendű alperes tulajdonát képező személygépkocsit anélkül, hogy kötelező gépjármű-felelősségbiztosítással rendelkezett volna a gépjárműre. A **J** utca egyenrangú útkereszteződéséhez érve lassított, majd anélkül hajtott be a kereszteződésbe kb. 15 km/órás sebességgel, hogy a jobbról érkező járművek forgalmáról kellőképpen meggyőződött volna. Emiatt összeütközött a tőle jobbról 57-65 km/óra sebességgel érkező, és elsőbbségi helyzetben lévő **M. Z.** által vezetett motorkerékpárral. **M. Z.** a gépkocsi behaladása pillanatában az ütközési helytől 32-35 méterre, időben 2,1-2,3 másodpercre

határozta el a fékezést, az intenzív fékezés hatására a jobb oldalára borult és 35-42 km/órás sebességgel ütközött a kihaladást már éppen megkezdő gépkocsi jobb hátsó részének, majd a kis átfedésű ütközést követően továbbcsúszott.

M. Z. a bal orsócsont darabos, ízületbe hatoló törésében megnyilvánuló, 8 napon túl, ténylegesen mintegy 12-14 hét alatt gyógyuló súlyos sérülést szenvedett, amellyel okozati összefüggésben a csuklóízület kismértékű degeneratív elfajulással gyógyult és 20 %-os munkaképesség csökkenéssel járó maradandó fogyatékoság alakult ki. A motorkerékpáron a személygépkocsinak történt ütközéskor az első sárvédő, a fejidom, a kormány és szerelvényei, a felboruláskor pedig a jobb oldalon lévő burkolatok, a kipufogócső és a lábtartók sérültek. A javításról 2005. július hó 1. napján a **X Bt.** állított ki 762 465 Ft és 90 350 Ft végösszegű számlákat.

S. Gy. B-t a Pesti Központi Kerületi Bíróság bűnösnek találta közúti baleset gondatlan okozásának vétségében (16.B.35.804/2005/8.), a Fővárosi Bíróság ezt az ítéletet helybenhagyta (22.Bf.7311/2008/3.).

M. Z. 2005. évben öt alkalommal kontrollvizsgálatokon vett részt, valamint fizioterápiában részesült. A 2007. június hó 7. napi kontrollvizsgálaton panaszként említette, hogy a bal csuklómozgás véghelyzetben fájdalmas, hamar fárad, munkaközben és szabadidőben rendszeresen csuklórögíztőt használ. 2007. július hó 3. napján az elsőfokú bizottsága az össz-szervezeti munkaképesség-csökkenés mértékét 20 %-ban állapította meg. **Dr. T. S.** igazságügyi orvosszakértő 2007. október 3. napján kelt véleménye szerint **M. Z.** a nehézgépkézelői munkáját 20 %-os erőmegfeszítéssel képes ellátni, **dr. D. Gy.** igazságügyi orvosszakértő 2007. november hó 28. napján kelt véleményében 20 %-os baleseti eredetű munkaképesség-csökkenést állapított meg.

M. Z. sérült bal csuklója jelenleg nagyobb súlyok emelésekor, valamint a mozgások véghelyzetében időszakosan érzékeny. A nehézgépkézelői munkahelye megszűnt, jelenleg klíma- és légtechnikával foglalkozik. A jobb térdén 4x1 cm-es alig látható gyöngyházfényű heges terület, bal térdén 2 cm-es hasonló jellegű vonalas heg található. A bal könyökén 3x0,5 cm-es vonalszerű halvány heg található. Jelen állapota szerint baleseti össz-szervezeti egészségkárosodása 8 %-os, a baleseti munkaképesség-csökkenése 10 %-os, az állapota véglegesen tekinthető.

M. Z. 2005. november hó 25. napjáig volt táppénzes állományban. A balesetet megelőzően és azt követően még 2007. évben is a **M** és Társa Kft-nél dolgozott nehézgépkézelőként, ahol 2007. április hó 1. és augusztus hó 31. napjai között összesen nettó 300 806 Ft nettó jövedelemben részesült.

A felperes és **M. Z.** a közöttük 2007. november hó 8. napján létrejött egyezségben a baleseti eredetű 20 %-os munkaképesség-csökkenés miatt a kárigény végleges rendezésére 5 200 000 Ft megfizetésében állapodtak meg, amelyből a nem vagyoni kártérítés 2 000 000 Ft, a járadék egyösszegű megváltása pedig 3 200 000 Ft.

A felperes 2008. január hó 11. napján tájékoztatta **S. Gy. B-t** arról, hogy a károsult fél részére teljesített további kifizetések miatt a már teljesített 1 040 000 Ft-on túl a tőkekövetelése 6 101 299 Ft, amit **S. Gy. B.** nem ismert el, és 1 120 000 Ft-on felül nem eszközölt több törlesztést. A felperes ezt követően az I. rendű alperest szólította fel 6 021 299 Ft megfizetésére; eredménytelenül. 2009. július hó 10. napján az alperesek készfizető kezesi szerződést kötöttek, melyben a II. rendű alperes készfizető kezességet vállalt a felperes felé eddig megfizetett és a bíróság által még jogerősen megítélendő teljes tartozás és járulékai megfizetéséért.

A felperes fizetési meghagyást kibocsátását kérte a Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Bíróság előtt az I. rendű alperessel szemben 6 021 299 Ft tőke és ennek 2009. szeptember hó 7. napjától járó késedelmi kamatai, valamint perköltsége megfizetése iránt (Pk.22.311/2009.).

Az I. rendű alperes ellentmondása folytán perré alakult eljárásban a felperes egyetemlegesen kérte kötelezni az alpereseket az előbbi követelés megfizetésére.

Az alperesek a kereset elutasítását kérték.

Az elsőfokú bíróság a 116. sorszám alatt meghozott ítéletében kötelezte az alpereseket, hogy fizeszenek meg 15 napon belül egyetemlegesen a felperesnek 5 021 299 Ft-ot és ezen összeg 2009. szeptember hó 7. napjától járó késedelmi kamatát, valamint 163 901 Ft perköltséget, amelyet meghaladóan a keresetet elutasította. Kötelezte a felperest, hogy fizeszen meg 15 napon belül az I. rendű alperesnek 2 532 Ft, míg a II. rendű alperesnek 44 711 Ft perköltséget. Kötelezte az I. rendű alperest, hogy térítsen meg az államnak külön felhívásra 150 634 Ft kereseti illeték, míg a fennmaradó 210 642 Ft kereseti illeték az állam terhén marad.

Az első fokú ítélettel szemben az alperesek részéről előterjesztett fellebbezések folytán eljáró Debreceni Ítéltábla a Pf.I.20.948/2012/6. számú végzésével az elsőfokú bíróság ítéletét - a fellebbezési kérelem, illetőleg a fellebbezési ellenkérelem korlátaira tekintet nélkül - hatályon kívül helyezte, és az elsőfokú bíróságot a per újabb tárgyalására és újabb határozat hozatalára utasította. A felperes és a II. rendű alperes fellebbezési eljárásban felmerült költségét személyenként 150 532 Ft-ban, az I. rendű alperes fellebbezési eljárásban felmerült költségét 469 632 Ft-ban, a II. rendű alperes fellebbezése folytán feljegyzett fellebbezési eljárási illeték összegét pedig 481 700 Ft-ban állapította meg. A végzés indokolása szerint az alperesek vitatták a helytállási kötelezettségük mértékét, ezért nem lett volna mellőzhető a kereseti követelés összecszerűségére vonatkozó bizonyítási eljárás lefolytatása és a tényállás maradéktalan felderítése. Ennek keretén belül **M. Z.** károsultat a baleset bekövetkezésének körülményein túl az alperesek által vitatott tételekre is meg kellett volna hallgatni - hiszen például az iratokban nincs semmiféle adat a balesetben sérült védőfelszerelés és ruházat márkájára, korára, használatának mértékére, a károsodás fokára és a kárt megelőző, valamint azt követő értékére -, majd ezt követően az alpereseket tájékoztatni arról, hogy a Pp. 177. §-ának (1) bekezdése szerint szakértői bizonyítás elrendelését kérhetik ezen különleges szakértelmet igénylő kérdések tisztázására. Ehelyett az elsőfokú bíróság anélkül vette át a felperes által a kárrendezési eljárásban alkalmazott becslést, hogy ennek okát adta volna, ahogy a becslés

kárrendezési eljárásban való alkalmazását megalapozó ok sem ismeretes. Az elsőfokú bíróság által megítélt „erőmegfeszítési járadék” (helyesen az a jövedelem, amelyet a balesetet szenvedett személy a balesetből eredő jelentős testi fogyatékosága ellenére rendkívüli munkateljesítménnyel ér el, s amelyet ezáltal a járadék megállapításánál a balesetért felelős személy javára nem lehet figyelembe venni - Ptk. 356. §-ának (3) bekezdése) tekintetében ellentmondások vannak az eljárásban feltárt adatok között. A károsult javára ezen a címen 2007. április hó 1. napjától állapítottak meg járadékot, amely időszak egy részére vonatkozóan a károsultat foglalkoztató - édesapja tulajdonát képező - cégtől igazolás áll rendelkezésre, miszerint történt munkavégzés a károsult részéről. Maga **M. Z.** is azt vallotta az 56. sorszám alatti jegyzőkönyv 2. oldalának tanúsága szerint, hogy a balesetet követően alkalomszerűen mintegy fél éven át ugrott be nehézgépként a családi vállalkozásba, jelenleg pedig egy iskolai büfét üzemeltet, a feladata az árubeszerzés. Ezzel összefüggésben elsősorban azt kell tisztázni, hogy pontosan milyen tevékenységet végzett és végez a károsult, majd pedig szakkérdés annak megválaszolása, hogy ez a munkavégzés a balesetből eredő jelentős testi fogyatékoságra figyelemmel rendkívüli munkateljesítményként értékelhető-e, ennek hiányában ugyanis ezen a címen nem illetheti meg járadék a károsultat. Tisztázni kell a károsult családi körülményeit is, így azt, hogy egyedül vagy például a szülőkkel közös háztartásban élt-e, otthon végzett-e házimunkát, s ha igen, akkor arra milyen terjedelemben került sor, mert csak ennek alapján dönthető el a háztartási kisegítő alkalmazásának és ennek folytán az ezzel felmerült költségek átháríthatóságának indokoltsága. A felperes által térített gyógyszerköltség lényegesen nagyobb összegű volt, mint amelyet a szakértő indokoltnak tartott. Emellett ezen költség egy része nyilvánvalóan alaptalanul került kifizetésre a károsult javára, mert a szakértő kizárólag a fájdalomcsillapító alkalmazását tartotta indokoltnak, ezzel szemben azonban lényegesen nagyobb spektrumú az elszámolt gyógyszerek köre, így például az egy laikus számára is nyilvánvaló, hogy **M. Z.** hüvelykúpos terápiára nem szorult. Az utazási költségtérítéssel kapcsolatban a perben kirendelt **dr. S. A.** szakértő 2005. július hó 21. napjáig tartotta indokoltnak annak elszámolhatóságát (amely szakvéleménnyel szemben becsléssel nem kerülhetett volna sor a felperes oldalán felmerült ráfordítások megállapítására), arról nem is szólva, hogy a károsult által becsatolt számlák kizárólag egy taxistól származnak, azok sorszáma lényegében egymást követő, s egyiken sem került feltüntetésre sem az úti cél, sem pedig a kiindulási állomás. A felperes a károsult részére két jogcímen is fizetett járadékot, illetőleg váltotta meg azt: egyrészt jövedelempótló (az első fokú ítélet szóhasználatára szerint „erőmegfeszítési”) - 1 580 000 Ft, másrészt költségtérítő járadékot - 1 620 000 Ft. Az előbbi esetében a fentiek szerint tisztázni kell eleve annak indokoltságát, míg az utóbbi esetében annak terjedelme és időtartama a szakvélemény szerint behatárolt: az élelemfeljavítás és a művelődési többletköltség nem volt indokolt, a közlekedési többletköltség 2005. július hó 21. napjáig számolható el, a részleges gondozás és a háztartási kisegítő 2 hónap, a közepesen nehéz munkához további 4 hónap terjedelemben volt indokolt a szakértő szerint (ez utóbbi esetében a tényállás további tisztázásra is szorul), a gyógyszerköltség 2 hónapig átalányköltséggel, ezt követően havi 1-2 doboz fájdalomcsillapító, porctápláló kúra 3 hónapra, míg a karfelkötő és csuklószorító 2 hónapra. Ebből következően arra a károsult a jövőben nem tarthat igényt, így annak megváltására sem kerülhet sor megalapozottan.

A megismételt eljárásban az elsőfokú bíróság a bizonyítás kiegészítése eredményeként az alábbiakat állapította meg a tényállás részeként:

M. Z. a baleset bekövetkezésekor ismeretlen márkájú és értékű motoros bukósisakot, bőrkabátot, kesztyűt, farmernadrágot és cipőt viselt. Valamennyi általa viselt ingóság - ide értve a N. márkájú telefonját is - használhatatlanná vált a balesetben.

M. Z. a balesetet követően a **M** és Társa Kft-nél dolgozott nehézgépkézeliőként egy V. 4400 típusú homlokrakodón (15 tonna önsúlyú, 6 méter hosszú, 3 méter széles, az elején található kanálrész 3,5 m³-es) dolgozott.

Feladatai közé tartott:

- a gép vezetése és kezelése, különböző tárgyak mozgatása (sóder, föld, beton, vas stb.) pakolás teherautókra vagy más szállító járművekre,
- épületek, gyárak lebontása, a bontási törmelékek szelektálása és elszállítása,
- különböző építkezési munkaterületen ház-alapok kisedése, területrendezési munkák,
- bányamunkákkal kapcsolatos kő, sóder, homok kitermelése,
- különféle karbantartási tevékenységek (egyes forgó és mozgó alkatrészek rögzítési csavarjainak ellenőrzése és utánhúzása különböző csavarkulcsok és hidraulikus emelők segítségével, napi rendszerességgel kézi zsírzási munkák zsírzópumpával a mozgó csapszegeknél),
- az esetleges meghibásodások, defekt javítása, hidraulikacső csere vagy az anyagelfáradások következtében a hegesztési munkák elvégzése,
- napi szinten a gép tankolása 30 literes kannákból.

A **M** és Társa Kft-t követően egy ideig klímaszerelésnél dolgozott brigádvezetőként, majd az építőiparban látott el szervezési munkákat. Ezeken a helyeken nem fizikai munkát végzett. 2010. és 2012. évek között iskolai büfét üzemeltetett, ahol az árubeszerzés volt a feladata. Jelenleg ismét klímaszerelésen dolgozik, illetőleg folyamatban van pályázata egy raktárüzemben targoncakezelésre. Pillanatnyilag fizikai munkát végez.

M. Z. a baleset bekövetkeztekor a szüleivel és az öccsével élt egy háztartásban P-on. A balesetet megelőzően házi és ház körüli munkát egyaránt végzett otthon: fűvet nyírt, garázs építésében segédkezett. A balesetet követően karja gipszben volt, munkát végezni nem tudott, így az általa korábban végzett munkákat éppen az a családtagja végezte el helyette, akinek ideje volt. A kórházból való hazajövetelét követően pontosabban már meg nem határozható gyógyszereket, fájdalomcsillapítókat szedett, melyeket a családtagjai váltottak ki számára. A kontrollvizsgálatokra utazáshoz taxit vett igénybe, mivel a lábain lévő sebek miatt azokat behajlítani nem tudta, így a tömegközlekedés nehézkes lett volna a számára. **M. Z.** bal keze csuklótól könyékig volt begipszelve, így a kórházból való hazatérése után a szülei és a testvére segítségére szorult; családtagjai segítettek a fürdésben, az étkezésben stb. A kórházból való hazajövetelét követően a megnövekedett szabadidejét tévézéssel és újságolvasással töltötte. **M. Z.** csuklója végállapotában ütközésig hajlítva előre és hátrafelé a mai napig fájdalmas. A balesetet követően csuklója hónapokig használhatatlan volt.

Az elsőfokú bíróság 75. sorszám alatt meghozott ítéletében kötelezte az alpereseket, hogy fizessenek meg 15 napon belül egyetemlegesen a felperesnek 5 021 299 Ft-ot és ezen összeg 2009. szeptember hó 7. napjától járó késedelmi kamatát, valamint 116 660 Ft perköltséget, amelyet meghaladóan a keresetet elutasította. Kötelezte a felperest, hogy fizessen meg 15 napon belül az I. rendű alperesnek 2 532 Ft, míg a II. rendű alperesnek 44 711 Ft perköltséget. Kötelezte az I. rendű alperest, hogy térítsen meg az államnak külön felhívásra 150 600 Ft kereseti illetéket, míg a fennmaradó 210 600 Ft kereseti illeték az állam terhére marad.

Határozatának indokolása szerint - mely jelentős részben megegyezett a korábbi döntésének indokaival - a perbeli gépjárműre vonatkozó felelősségbiztosítási szerződés megkötésének, illetőleg folyamatos hatályban tartásának kötelezettsége a tulajdonos I. rendű alperest terhelte, így ő a kötelezettje a megtérítési igénynek is.

A féktávolságokat összevetve **M. Z.** reakciópontjának helyével megállapítható, hogy folyamatos vészfékezéssel megállítható lett volna a motorkerékpár az ütközési pont előtt, azonban intenzív és lassító fékezéssel nem. **S. Gy.** behaladása a kereszteződésbe **M. Z.**-t a megengedett sebesség esetén is hirtelen fékezésre kényszerítette volna, vagyis ekkor sem lett volna biztosítva számára az elsőbbség. Ha **M. Z.** a megengedett sebességgel közlekedik és a balesetivel azonos távolságra határozza el a fékezést, akkor az ütközés nagy valószínűséggel elmarad, mert amikor az ütközési pontra érkezik, a személygépkocsi kihaladt volna előle. A baleset viszont nem szükségképpen maradt volna el, mert a motorkerékpár ekkor is felborulhatott volna. A megengedettnél 7-15 km/órával nagyobb sebességgel közlekedő motorkerékpár a gépkocsivezető számára nem lehetett megtévesztő, mert az adott körülményekhez illeszkedő magatartás esetén észlelhette volna a motorost és megállíthatta volna gépkocsiját a motoros haladási nyomvonalára előtt. A gépkocsivezető a motorost egyáltalán nem észlelte, azaz a motoros távolságától független volt a behaladása, tehát csak a véletlenül múlt, hogy éppen milyen távolságra járt ekkor a motoros.

A 6/1988. Büntető Jogegységi határozat 1. pontja értelmében a közúti közlekedés szabályai szerint elsőbbségadásra kötelezett általában akkor is felelősséggel tartozik az elsőbbségadási szabályok megszegéséért, ha az elsőbbségre jogosult a megengedett sebességet túllépte. Kizárhatja a felelősségét, ha az elsőbbségadási kötelezettsége szempontjából jelentős körülményeket az elsőbbségre jogosult szabályszegése következtében nem észlelhette, vagy ha e körülményekre nézve az elsőbbségre jogosult megtévesztette. A 2. pont értelmében az elsőbbségre jogosult, aki a megengedett sebességet túllépte, az elsőbbségadási kötelezettség megszegésével összefüggő közúti balesetért ugyancsak felelősséggel tarthat, kivéve, ha a baleset a jármű megengedett sebessége mellett is bekövetkezett volna.

A bírói gyakorlat egyértelmű abban, hogy az elsőbbségadásra kötelezett jármű vezetőjét az elsőbbségadási kötelezettség a védett útvonalon közlekedő jármű sebességétől függetlenül terheli (BH 1997/516., BH 2001/511., EBH 2010/2209., BH 2011/241.).

Az 1/1975. (II.05.) KPM-BM együttes rendelet 1. számú függelékének III/b. pontja szerint elsőbbség: továbbhaladási jog a közlekedés más résztvevőjével szemben. Azt a járművet, amelynek elsőbbsége van, az elsőbbségadásra kötelezett nem kényszeríthet haladási irányának vagy sebességének hirtelen megváltoztatására. Az elsőbbséggel rendelkező sebesség-túllépésének csak akkor lehet közreható jelentősége, ha arra visszavezethetően (így pl. útkanyarulat, bukkanó takaró hatása miatt) a jármű kellő körületekintés mellett sem volt észlelhető, avagy ha az adott sebesség az elsőbbségadásra kötelezett számára megtévesztő volt.

Az elsőfokú bíróság álláspontja szerint a baleset bekövetkezésében a károsult közrehatásának megállapítására sem a - egyébként nem megtévesztő jellegű - sebességhatár túllépése, sem a vezetői engedély hiánya nem adott okot.

A felperes bankbizonylatokkal igazolta, hogy ráfordítása mindösszesen 7 141 299 Ft volt, amelyből 1 120 000 Ft térült meg. Ezzel szemben az alpereseket terhelte annak bizonyítása, hogy a felperes a károsultat nyilvánvalóan meg nem illető igényeket egyenlített ki.

A műszaki szakértő szakvéleményében foglaltak szerint a javítási számlákban szerepelő alkatrészcserek a perbeli baleset során keletkezett sérülések miatt merültek fel és a felperes által megtérített javítási költség összege reális volt.

A kárrendezési eljárás, illetőleg a büntetőeljárás során eljáró orvosszakértők a károsult 20 %-os baleseti össz-szervezeti egészségkárosodását véleményezték, míg a perben kirendelt orvosszakértő megállapítása szerint a baleset óta eltelt hét év alatt a károsult nem domináns oldali csuklótöréséből származó egészségkárosodása a jelenben mért értékek szerint jelentősen csökkent, így megállapítása szerint az enyhe fokú arthrosis, a processus styloides ulnae álízülete a radioulnaris ízület jelzett lazasága a crepitatio okozta szubjektív panaszokat a 8 %-os baleseti eredetű össz-szervezeti egészségkárosodás, valamint az ehhez tartozó 10 %-os baleseti munkaképesség csökkenés nagy biztonsággal lefedi. **Dr. S. A.** véleménye szerint dr. Dombi Dániel és **dr. B. L.** igazságügyi orvosszakértők, valamint az OOSZI szakértői által megállapított 20 %-os baleseti össz-szervezeti egészségkárosodás részben az időarányosan rosszabb csuklófunkciókkal, részben a szubjektív panaszok nagyobb súllyal történt értékelésével magyarázható.

A kárrendezési eljárásban eljáró szakértőknek, valamint az OOSZI szakértőinek a véleménye aggálymentes, a káreseményhez időben lényegesen közelebbi, s a perben beszerzett igazságügyi orvosszakértő véleményével nem ellentétes, mert kizárólag az időarányosan rosszabb csuklófunkciók, illetőleg a szubjektív panaszok nagyobb súllyal történt értékelése miatt került általuk megállapításra eltérő, magasabb százalékos arányban a baleseti össz-szervezeti egészségkárosodás mértéke. **Dr. S. A.** igazságügyi szakértő véleményében foglaltak szerint a perbeli, 2005. évben történt baleset elbírálása a 2004. évben az Egészségügyi, Szociális és Családügyi Minisztérium és az Országos Egészségbiztosítási Pénztár közös kiadásában, Juhász Ferenc szerkesztésében megjelent „Írányelvek a funkcióképesség, a fogyatékoság és a megváltozott munkaképesség véleményezéséhez” című kézikönyv útmutatása és értéktáblázatai alapján történt. A

kárrendezési eljárás során eljáró szakértők a sérült baleseti össz-szervezeti egészségkárosodását 20 %-ban határozták meg, ami a fenti kézikönyv „Károsodások értékelési táblázata” szerint - a 25. oldal 1.1. ábrája - az „enyhe (csekély, kis mértékű)” kategóriába sorolható. A szakértő kifejtette, hogy napjaink szakértői gyakorlatát a 7/2012. (II. 14.) NEFMI rendelet szabályozza, s „az egészségi állapot meghatározásának módszere” című fejezetének 6. pontja szerint a károsult maradványtünetei alapján változatlanul az „Egészségkárosodás kismértékű: 10-24 százalék” kategóriába sorolható. Ezek alapján a perben beszerzett igazságügyi orvosszakértői vélemény nem tekinthető ellentétesnek a kárrendezési eljárás során beszerzett szakvéleményekkel, az abban foglalt eltérések kizárólag az időmúlásnak, illetőleg a jogszabályi környezet változásának köszönhetők.

A felperes a kárrendezési eljárás keretében beszerzett szakvélemények alapján teljesítette kifizetését a károsult számára, aki ekkor a perben kirendelt **dr. S. A.** igazságügyi orvosszakértő véleménye szerint is rosszabb csuklófunkciókkal rendelkezett.

A bizonyítási eljárás kiegészítését követően ugyancsak nem tekinthetők eltúlzottnak a balesetben sérült védőfelszerelés és ruházat, a háztartási kisegítő, valamint az utazási költségtérítéssel kapcsolatos kifizetések. A gyógyszerköltség elszámolását a kártérítési eljárás során eljáró igazságügyi orvosszakértő indokoltan tartotta, s a károsult elmondása szerint a szükséges gyógyszereit családtagjai szerezték be a számára alkalomadtán a saját szükségletükre vásárolt egyéb készítményekkel, így a hüvelykúppal együtt. A baleset bekövetkezte után a károsult sérülései miatt családtagjai segítségére szorult, s az általa korábban végzett ház körüli munkákat a káreset miatt pótolni kellett. Ugyancsak indokoltan került megtérítésre a károsult számára az utazási költségtérítés, amely a számára szükséges és indokolt szolgáltatások, kezelések igénybevétele, az ezekre való utazás kapcsán felmerült többletterhet, melyet a kártérítési eljárás során eljáró orvosszakértők ugyancsak indokoltan tartottak.

A bizonyítékok összevetése és értékelése alapján az elsőfokú bíróság arra a meggyőződésre jutott, hogy a felperes által a korabeli orvosszakértők véleményének alapulvétele mellett a károsult részére teljesített kifizetések sem alaptalannak, sem eltúlzottnak nem voltak tekinthetők figyelemmel arra is, miszerint a becsléssel, a körülmények mérlegelésével meghatározott kártérítési összegek, járadék mértékét - ha azok nem voltak nyilvánvalóan túlzottak vagy alaptalanok - a megtérítésre köteles károkozó nem kifogásolhatja alappal (Debreceni Ítéltábla Pf.I.20.656/2010/7., Fővárosi Ítéltábla 6.Pf.21.506/2009/4.).

Ugyanakkor a felperes eltúlzottnak állapította meg a nem vagyoni kártérítés összegét, amivel szemben 1 000 000 Ft szükséges és egyben elegendő a károsultat ért nem vagyoni hátrányok kompenzálására, így e tekintetben az elsőfokú bíróság a keresetet elutasította.

A II. rendű alperes által vállalt készfizető kezesség miatt az alpereseket egyetemlegesen marasztalta. A felperes 83,39 %-ban lett pernyertes, ezért a pernyertesség-pervesztesség arányára figyelemmel kötelezte az alpereseket 125 376 Ft jogtanácsosi díj, 26 017 Ft szakértői díj és 12 508 Ft tanú oldalán felmerült útiköltség megfizetésére, továbbá a felperest kötelezte az alperesek javára részperköltség megfizetésére. A felperes személyes

illetékmentessége folytán le nem rótt 361 277 Ft kereseti illeték fele részét az I. rendű alperes köteles megfizetni, míg a fennmaradó részt a II. rendű alperes részleges költségmentessége és a felperes illetékmentessége folytán az állam viseli.

Az elsőfokú bíróság ítélete ellen az alperesek fellebbezést, a felperes csatlakozó fellebbezést terjesztettek elő.

Az I. rendű alperes az ítélet részbeni megváltoztatásával a marasztalás tőkeösszegének 1 032 013 Ft-ra történő leszállítását kérte, mivel a felperes ráfordítása 2 152 013 Ft-ban fogadható el, amelyből 1 120 000 Ft már megfizetésre került. Az élelem feljavítási és a kulturális többletköltség, az erőmegfeszítés miatti járadék és annak megváltása nem volt megalapozott, ahogy 2007. április hó 1. napjától a háztartási kisegítő és a gyógyszerköltség miatti járadék és annak megváltása sem. A nem vagyoni kártérítés általa elfogadható összege 800 000 Ft.

A II. rendű alperes fellebbezésében az ítélet részbeni megváltoztatásával a kereset teljes elutasítását, vagylagosan pedig az ítélet hatályon kívül helyezését kérte az elsőfokú bíróságnak a per újabb tárgyalására és újabb határozat hozatalára való utasítása mellett. Sérrelmezte, hogy az első fokú bíróság csupán megismételte a korábbi döntésének indokolását, de az általa vitatott tételekre nem tért ki annak ellenére sem, hogy a szakértői bizonyítás a saját álláspontját támasztotta alá. Változatlanul indokoltnak tartotta az 50 %-os kármegosztás alkalmazását. A sérült ruházata a balesetben nem sérült, és az elszenvedett sérülések miatt őt nem illette meg járadék, ahogy az élelemfeljavítás, a közlekedési többletköltség egy része, a művelődési költség, a háztartási kisegítő és a gyógyszerköltség egy része, a kórházi kezeléssel kapcsolatos költség és a telefon többletköltsége is alaptalanul került kifizetésre. A nem vagyoni kár iránti igény nem fogadható el, mert a baleseti sérülés rövid idő alatt teljesen meggyógyult. A vagyoni és nem vagyoni kárt a kármegosztásra is figyelemmel fedezi a peren kívül megfizetett összeg.

A felperes csatlakozó fellebbezésében az ítélet részbeni megváltoztatásával a keresetének történő teljes helyt adást, vagylagosan pedig az ítélet hatályon kívül helyezését kérte az elsőfokú bíróságnak a per újabb tárgyalására és újabb határozat hozatalára való utasítása mellett. Álláspontja szerint az elsőfokú bíróság indokolatlanul alacsony összegben határozta meg a nem vagyoni kártérítés összegét, figyelemmel a károsult fiatal korára, az elhúzódó rehabilitációra, és a sérülés visszamaradt következményeire.

Fellebbezési (csatlakozó fellebbezési) ellenkérelmet egyik fél sem terjesztett elő.

Az ítélet tábla a fellebbezéseket és a csatlakozó fellebbezést alaptalannak találta.

Az elsőfokú bíróság a megismételt eljárásban kiegészített bizonyítás alapján a tényállást a jogvita elbírálásához szükséges mértékben feltárta, s abból az irányadó jogszabályok megfelelő alkalmazásával helytálló következtetésre jutott, melynek indokaival is egyetértett az ítélet tábla azok megismétlése nélkül.

Az alperesek a fellebbezéseikben több ízben is hangsúlyozták, hogy a felperes nem tett eleget az őt terhelő bizonyítási kötelezettségnek, nem igazolta ugyanis, hogy az általa a károsultnak kifizetett összeg a perbeli káreseménnyel áll összefüggésben, ami miatt alaptalannak tartották a marasztalásukat a felperes által térített vagyoni károkban.

A gépjármű üzemeltetőjének kötelező felelősségbiztosításáról szóló és a perbeli káresemény időpontjában - 2005. május hó 1. napján - hatályban volt 190/2004. (VI. 8.) Kormányrendelet 15. §-ának (7) bekezdése értelmében a Kártalanítási Számla kezelője a károsult követelésének kielégítésével kapcsolatban felmerült összes ráfordítása és költsége megtérítését követelheti a biztosítással nem rendelkező üzemeltetőtől, illetve egyetemlegesen a forgalomba nem helyezett vagy a forgalomból kivont gépjármű tulajdonosától és vezetőjétől. A költségek átalányösszegben is megállapíthatók.

A felperes eleget tett az őt terhelő bizonyítási kötelezettségének azáltal, hogy igazolta: milyen összegű igazolt ráfordítása és költsége keletkezett a károsult követelésének kielégítésével kapcsolatban.

Ezzel szemben az alpereseknek kellett az bizonyítaniuk, hogy a felperes által teljesített kifizetés indokolatlan volt, és az részben nem állt okozati összefüggésben a bekövetkezett káreseménnyel.

Ezzel kapcsolatban az ítélet tábla visszautal a Pf.I.20.948/2012/6. számú végzésének indokolásában írtakra: a Pp. 164. §-ának (1) bekezdése - összhangban a Pp. 3. §-ának (3) bekezdésében foglaltakkal - a bizonyítás kötelezettségét arra a félre hárítja, akinek érdekében áll, hogy a per eldöntéséhez szükséges tényeket a bíróság valóban fogadja el. Ebből következően a felperesnek azt kellett bizonyítania, hogy a károsult kárát a követelt összegben megtérítette, az alpereseknek pedig azt, hogy a felperes térítési kötelezettsége hiányában teljesített, így a károk szükségtelenül vagy indokolatlanul magas összegben kerültek kifizetésre.

Mivel a bizonyítási kötelezettség e tekintetben az alperesek oldalán volt, ebből következően a bizonyítás sikertelensége is az terhükre kell, hogy essen. Ennek megfelelően, ha nem tudják bizonyítani azt, hogy a felperes részéről vagyoni kártérítés címén kifizetett összeg bizonyosan nem a perbeli káresemény következménye, akkor ez a körülmény a marasztalásukat eredményezi. A balesetben sérült ruházat és védőfelszerelés pontos tulajdonságait, s ezáltal azoknak a felperes által térített összegtől eltérő értékét bizonyítani nem lehetett, mivel a kárfelvételt végző Allianz Hungária Zrt. a vonatkozó káriratokat a határidő lejárta miatt már leselejtezte, amely bizonytalanság azt eredményezte, hogy az alperesek alappal nem vitathatták az ezen a címen a károsultnak kifizetett összeget. Ugyancsak ez mondható el a sérülés kezelésével összefüggésben felmerült kiadásokra, s az egy összegben megváltott járadékokra is, miáltal a felperes részéről igazoltan kifizetett összeg megtérítésére kötelesek. E tekintetben közömbös, miszerint ez a bizonyítatlanság annak következménye, hogy az alperesek a bizonyítási teherre vonatkozó eltérő álláspontjuk miatt nem ajánlottak fel bizonyítást állításaik alátámasztására (11., 34., 55., 59., 65. sorszám alatti periratok). Ugyan a felperes kérte szakértői bizonyítás elrendelését (57. és 60. sorszám alatt), azonban mivel a megjelölt kérdésekben nem őt terhelte a

bizonyítási kötelezettség, ez az alperesek bizonyítási kötelezettségének a teljesítését nem pótolhatta, amelynek szükségességére az ítélet tábla is részletesen kitért a végzésében.

Az ítélet tábla figyelemmel volt arra is, hogy a károsult egyezség alapján jutott a kártérítés összegéhez, amelyre tekintettel nem lehetett egyes tételeket kiragadni (pl. hüvelykúp), hanem a felperes részéről teljesített kifizetést a maga teljességében kellett vizsgálni.

A rendelkezésre álló adatokkal ellentétes volt a II. rendű alperes azon fellebbezési állítása, hogy a károsult baleseti eredeti sérülése rövid idő alatt teljesen meggyógyult, ami miatt eleve indokolatlan volt a részére fizetett nem vagyoni kártérítés. Ezen állításnak ugyanis ellentmondanak mind a jelen perben, mind pedig az egyéb hatósági és a felperes előtti kárrendezési eljárásokban szerzett szakértői vélemények megállapításai.

Tény, hogy a károsult maradandó egészségkárosodást szenvedett, amely megalapozta a nem vagyoni kártérítés iránti igényét. Ennek az elsőfokú bíróság által megítélt összeget nem tekinthető eltúlzottnak, ugyanakkor az szükséges és egyben elegendő a károsultat ért immateriális hátrányok kompenzálására.

A leírtak miatt az ítélet tábla az elsőfokú bíróság ítéletét a Pp. 253. §-ának (2) bekezdése alapján helybenhagyta a Pp. 254. §-ának (3) bekezdése szerint annak helyes indokai alapján.

A felperes és az alperesek a fellebbezési eljárásban a saját fellebbezésük tekintetében peresztesek lettek, ezért az ítélet tábla a Pp. 81. §-ának (1) bekezdése alapján akként rendelkezett, hogy mindegyik fél maga viseli a saját költségét. A csatlakozó fellebbezési és a fellebbezési eljárás illetékéről rendelkezni nem kellett, mert a felperes személyes illetékmentes volt az illetékről szóló 1990. évi XCIII. törvény (Itv.) 5. §-a (1) bekezdésének d) pontja alapján, az I. rendű alperes fellebbezése az Itv. 51. §-ának (1) bekezdése értelmében volt illetékmentes, míg a II. rendű alperes esetében a részére engedélyezett részleges költségmentesség okán azt a költségmentesség bírósági eljárásban való alkalmazásáról szóló 6/1986. (VI. 26.) IM rendelet 13. §-ának (1) bekezdése és 14. §-a alapján az állam viseli.

Debrecen, 2015. november hó 24. napján

dr. Csikiné dr. Gyuranecz Márta sk. a tanács elnöke, dr. Bakó Pál sk. előadó bíró, dr. Pribula László sk. bíró

A kiadmány hitelül:

tisztviselő